Náučný chodník Čutkovská dolina známa – neznáma

Kraj:	Žilinský
Okres:	Ružomberok
Geomorfologická jednotka:	Veľká Fatra
Geologická jednotka:	jadrové pohorie
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus Ružomberok, Nová Černová a pešo 1,3 km do začiatku Čutkovskej doliny
Východisko:	Ružomberok, Nová Černová, začiatok Čutkovskej doliny, parkovisko pri kolibe
Trasa:	Ružomberok, Nová Černová, začiatok Čutkovskej doliny – Čutkovskou dolinou k chate pod Kozím – dve odbočky k vodopádom – Tiesňava za dierou
Dĺžka, prevýšenie:	6,7 km, prevýšenie 630 m
Čas prechodu:	3,5 h
Počet zastávok:	10
Náročnosť:	po panel 6 nenáročná trasa, k panelom 7, 8 a 10 náročná trasa

---

Zameranie chodníka: prírodovedné

Typ chodníka: samoobslužný, líniový s dvoma odbočkami, obojsmerný, peší, celoročný po panel 6 a k

panelom 7, 8 a 10 (k vodopádom a tiesňave) v zimných mesiacoch uzavretý!

Nadväznosť na turistickú značku: Chodník vedie súbežne s modrou turistickou značkou.

Rok otvorenia: 2016

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave.

Textový sprievodca: nie je; na webe Černovej je voľne dostupný obsah informačných panelov > .PDF

Kontakt: Občianske združenie Černovský chotár, Priehradka 8477/11, 034 06 Ružomberok

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Ružomberok. Okresné mesto na západe Liptovskej kotliny pri jej kontakte s Veľkou Fatrou v ústiach Revúcej a Likavky do Váhu, centrum dolného Liptova. Prvá písomná zmienka je z roku 1233. Mestské výsady získal v roku 1318. Na významnej križovatke soľných ciest sa vyvíjal v obchodno-trhovo-remeselnícke centrum s poľnohospodárskym, drevárskym a ovčiarskym zamestnaním obyvateľstva. Po vybudovaní Košicko-bohumínskej železnice (1871) sa vyvíjal priemysel, najmä papierenský, textilný, drevospracujúci, založená bola aj tehelňa, bryndziareň a zápalkáreň. Na začiatku 20. storočia bol podľa počtu obyvateľstva najväčším slovenským mestom a tiež centrom slovenského politického diania. V tragickej udalosti v Černovej (1907), ako dôsledku národnostného útlaku, zahynuli po streľbe žandárov 15 nevinní civilisti. V meste pôsobil kňaz a národovec Andrej Hlinka. K pamiatkam patrí o. i. rímskokatolícky, pôvodne gotický, Kostol sv. Ondreja z 13./14. storočia, opevnený v 15. storočí, neorománsky prestavaný (1903), s výmaľbou od Jozefa Hanulu a vitrážami od Ľudovíta Fullu, evanjelický kostol – trojloďová modernistická stavba s prvkami rondokubizmu (1926) s oltárnym obrazom P. M. Bohúňa –, horská osada a miestna časť **Vlkolínec** – rezervácia ľudovej architektúry zapísaná do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO. Neďaleko Liptovského múzea od roku 1969 sídli v budove podľa projektu arch. Martina Kusého **Galéria Ľudovíta Fullu** (1902 – 1980), ružomberského rodáka, sprístupňujúca okrem jeho diela i ateliér a obytnú časť domu.

Čutkovská dolina. Vyše 7 km dlhá dolina Čutkovského potoka – ústiaceho zľava v Ružomberku-Černovej do Váhu – v severovýchodnej časti Veľkej Fatry. Asi 0,7 km od jej začiatku, neďaleko parkoviska pri Kolibe u dobrého pastiera sa nachádza pstruhový rybník, ovčí salaš, zberná vodná nádrž (priehrada) a detský zábavný park Obrovo.

Červená skala (aj Čutkovský travertín). Travertínový skalný útvar v strednej časti Čutkovskej doliny vo Veľkej Fatre. Travertín je pórovitá, málo pevná hornina, vznikajúca vyzrážaním sa zo studeného prameňa bohatého na CO_2 a minerály. Je tu bohato pokrytý machorastami a prímesami sfarbený do hneda a červena.

Jelení vodopád. Kaskádovitý dvojetážový 24 m vysoký vodopád na Jeleňom potoku, pravostrannom prítoku Čutkovského potoka, jeden z najväčších na území Veľkej Fatry. Predstavuje deštrukčný vodopád, ktorého výška i sklon sa v priebehu času pôsobením vody zmenšuje. Najkrajšia je jeho horná časť. Množstvo vody vo vodopáde v priebehu roka kolíše – najvodnejší býva na jar a po väčších dažďoch. Náročnejší úsek prístupového chodníka na odbočke z Čutkovskej doliny pred vodopádom je

vybavený 84 schodmi.

Tiesňava za dierou (aj Čutkovský kaňon). Úzka roklina, asi 50 m dlhá, v závere Čutkovskej doliny vo Veľkej Fatre, ktorá vznikla prerezaním sa Čutkovského potoka cez vápence a dolomity. Miestna povesť vysvetľuje, že je dielom statočného a bystrého mládenca Martina, ktorému zbojníci uniesli snúbenicu a vydať mu ju boli ochotní, len ak dokáže rozlomiť obrovskú skalu na konci Čutkovskej doliny na polovicu. V lokalite sa vyskytujú skalné steny, kaskády a vzácne druhy machov a papradí.

Veľká Fatra. Jedno z najrozsiahlejších jadrových pohorí Slovenska s málo narušeným prírodným prostredím medzi Kraľovanmi, Hornou Štubňou, Harmancom, Donovalmi, Ružomberkom a Párnicou. Horstvo dosahujúce vrchom Ostredok 1 596 m n. m. je zo severu rozčlenené dolinou Ľubochnianky, najdlhšou na Slovensku (cca 20 km), má spolovice severojužne prebiehajúci ústredný chrbát, ktorý sa od Ploskej delí na dva (pôdorys chrbtov má tvar Y). Tektonický vývoj územia s pestrým geologickým podložím a vonkajšie geomorfologické činitele podmienili rôznorodý charakter reliéfu a jeho veľkú členitosť. Granitové a granodioritové jadro je odkryté a vychádza na povrch len v severnej časti pohoria, a to v páse Smrekovica – Vyšná Lipová (medzi Podsuchou a Kantorskou nad Sklabinským Podzámkom). Zvyšnú časť územia pohoria budujú prevažne mezozoické sedimentárne horniny. Zjavne kontrastujú východné mäkko modelované najvyššie časti hlavného chrbta s hôľnym reliéfom na slienitých vápencoch, slieňovcoch, slienitých či ílovitých bridliciach s jeho západnými rázsochami so skalnatými až bralnými územiami na prevažujúcich vápencoch a dolomitoch s hojnými povrchovými i podzemnými krasovými útvarmi a dolinami Rakšianskou, Gaderskou, Blatnickou, Necpalskou a Belianskou. Spomedzi okolo tristo evidovaných jaskýň v podcelku Bralnej Fatry vynikajú Mažarná (dlhá 134 m) a Horná Túfna (dlhá 85 m). Pohorie patrí povodiu Váhu (priamo aj prostredníctvom prítokov Revúcej, Oravy a Turca), len maličké územie na juhovýchode odvodňuje Starohorský potok, resp. Bystrica do Hrona. Pohorie je v nižších polohách zalesnené, najcennejšie pralesné porasty sú prísnymi rezerváciami. Osobitý charakter najvyšších polôh ústredného chrbta – hole (horské lúky) – sú zvyškami areálov historicky odlesnených pre účely pastvy. Ich rozsah sa v súčasnosti zmenšuje vysádzaním pôvodne sa tu vyskytujúcej kosodreviny najmä za účelom zníženia lavínového ohrozenia. Akcentovaný reliéf a pestrý geologický podklad umožnil zachovanie rastlinných spoločenstiev z rôznych období postglaciálneho vývoja. Vzácne sú spoločenstvá zvyškov reliktných borín na vápencových a dolomitových bralách. Typickým pre hôľne spoločenstvá hlavného chrbta je masový výskyt veternice narcisokvetej (*Anemone narcissiflora*), zvláštnosťou je najmasovejší výskyt treťohorného reliktu tisu obyčajného (*Taxus baccata*) v rámci strednej Európy nad Horným Harmancom. Na území Veľkej Fatry prevažujú horské druhy živočíchov, zo šeliem sa vyskytuje medveď, rys aj vlk, hniezdi tu orol skalný. Pre zachovalosť a výnimočnosť prírody pohoria bol na jeho prevažnej časti územia (s výnimkou väčšiny okrajových častí) vyhlásený národný park.

Názvy informačných panelov

1. Náučný chodník Čutkovská dolina známa – neznáma
2. (*bez názvu*)
3. Voda
4. Mokrade
5. Lesy
6. Červená skala
7. Fauna
8. Jelení vodopád
9. Jamišné vodopády
10. Lúky
11. Tiesňava za dierou

Naučný chodník
Čuňovská dolina,
okolie – náučenie